

נשיה בחוקיך

עלון שבועי על פרשת השבוע ועניני השעה
מתורתו של מרן פוסק הדור רבינו **נסים קרליץ שליט"א**
גליון מס' 128 • מסעי תשע"ו

ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה כי הדם הוא יחניף את הארץ (לה, לג)

הספרי כותב, כי מפסוק זה לומדים אזהרה לאיסור חנופה. פעם הוצרך רבינו להעיד בבית משפט לצורך ענין מסוים, והתלוה אליו רבינו הגאון רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל. בצאת רבנו מבית המשפט, פנה בעל הדין שיצא חייב אל השופט, ולחש באזנו שרבנו התבטא עליו ש'אין לו חלק באלקי ישראל'. השופט ביקש לקרוא שוב לרבנו, שכבר עמד בפתח, ושאל: "האם זה נכון שכך אתם אומרים עלי?" רבנו הגיב בהתחמקות ואמר: "לא זכור לי שאמרתי כך..." רבי ראובן קרלינשטיין התפלא מאוד ושאל את רבינו מדוע השתמש בתשובה מתחמקת כזאת ולא הכחיש את ההתבטאות מכל וכל. נענה רבנו: "הסיבה שלא הכחשתי לגמרי היא, מפני שחששתי שזה יראה כחנופה – כאילו אני דואג לשמור על כבודו על השופט. לכן עניתי במינימום הנצרך, רק כדי להתחמק ממנו". (הליכות שני)

דיני תשעת הימים

ממרן פוסק הדור רבינו נסים קרליץ שליט"א

דיני כיבוס ולבישת בגדים מכובסים

מגבת מכובסת לרחיצה בע"ש

שאלה: המתרחץ לכבוד שבת האם יכול לקחת מגבת מכובסת כיון שהרחיצה לכבוד שבת? תשובה: עדיין אי"ז נחשב כשבת וע"כ אין לקחת לזה מגבת מכובסת.

שיעור זמן לבישת הבגד שיהיה משומש

שאלה: מהו שיעור הזמן שצריך ללבוש בגד כדי שיהיה נחשב משומש? תשובה: השיעור הוא זמן מה, אמנם בשבוע שחל בו משמע שצריך לבישת חצי יום.

לבקש מבן ספרד שישתמש בבגד בשבילו

שאלה: האם מותר לבן אשכנז לבקש מבן ספרד שילבש בגד בשבילו כדי שיהיה משומש? תשובה: קודם שבוע שחל בו מותר.

לבישת בגדי שבת בע"ש

שאלה: ממתי אפשר ללבוש את הבגדי שבת בערב שבת? תשובה: לכתחילה יש ללבוש סמוך לשבת, ומסתבר שמזמן מנחה קטנה נחשב סמוך.

לבישת טלית של שבת בשבת

שאלה: בשבת חזון האם צריך ללבוש את הטלית של יום חול? תשובה: יכול ללבוש את הטלית של שבת.

לבישת בגדים נוספים בשבת

שאלה: האם בשבת מותר להחליף כמה בגדים, בכדי שיהיה לו לאחר השבת בגדים משומשים? תשובה: אין ללבוש בגדים מכובסים שאין לו צורך בהם לשבת, דכל ההיתר ללבוש בשבת בגדים מכובסים, הוא רק לצורך שבת, וכיון שאין רגיל להחליף בכל שבת אין לו לעשות כן, אמנם בשבת בבוקר יכול להחליף לבגדים אחרים.

לבישת בגדי שינה מכובסים בשבת

שאלה: בשבת כשהולך לישון האם יכול ללבוש בגדי שינה מכובסים? תשובה: בגדי שינה דינם כסדינים שאין להחליפם למכובסים אפי' בשבת.

החלפת בגדי שבת לחול במוצ"ש

שאלה: האם צריך להזדרז במוצאי שבת להוריד את הבגדי שבת? תשובה: יש להזדרז להוריד את בגדי השבת מיד לאחר הבדלה, ואם זה טירחא גדולה יכול לאחר.

לבישת בגדים מכובסים בט' הימים

שאלה: אם אין לו בגדים בתשעת הימים וצריך לזה מאוד מה יעשה? תשובה: כשאין לו ברירה יזרוק הבגדים על הארץ וידרוך עליהם עד שיהיה ניכר שאינם נקיים ואח"כ ילבשם.

בגדים הסמוכים לגוף

שאלה: בגדים הסמוכים לגוף האם אפשר להקל ללובשם כשהם מכובסים?
תשובה: אסור כשאר בגדים, ובשעת הדחק יזרק על הארץ וילכלך שלא יהיה ניכר כיבוסו.

גדר קטן שמותר לכבס בגדיו

שאלה: מהו הגדר של קטן שמותר לכבס בגדיו בט' הימים?
תשובה: בגדי קטנים עד גיל חמש מותר לכבס, ואחרי גיל זה מותר לכבס עד שבוע שחל בו ט"ב, ורק אם יש צורך מיוחד.

ילדים קטנים בלבישת בגדים מכובסים

שאלה: ממתי יש לחנך את הילדים שלא ללבוש בגדים מכובסים בתשעת הימים?
תשובה: ממתי שידוע להתאבל על ירושלים יש לחנכו גם בענין בגדים.

לתלות ליבוש בגדי קטנים

שאלה: בגדי קטנים שהותר לכבסם בט' הימים, האם מותר לתלותם על החבל לייבוש?
תשובה: כיון שניכר שהם בגדי קטנים שמותר לכבס אין חשש משום מראית העין ומותר לתלותם, אמנם בבגדים שלא ניכר שהם של קטנים יש לזהר שלא לתלותם בחוץ משום מראית העין.

ניקוי כתם בט' הימים

שאלה: בגד שיש בו כתמים האם מותר לנקות רק את הכתמים?
תשובה: אם יש כמה כתמים לא ינקה דזהו תחילת כיבוס, אבל ניקוי כתם אחד אי"ז בגדר כיבוס.

ניקוי בגד בלי מים

שאלה: האם מותר לנקות בגד מלכלוך שלא ע"י מים?
תשובה: מותר, דכל הדין שלא לכבס הוא דוקא עם מים.

ניקוי בגד במים שלא יתקלקל הבגד

שאלה: האם מותר לנקות בגד במים בכה"ג שאם לא ינקהו במים יתקלקל הבגד?
תשובה: מותר רק מה שצריך בשביל שלא יתקלקל.

ניקוי בגד במטלית לחה

שאלה: האם אפשר לשפשף לכלוך בבגד ע"י מטלית לחה?
תשובה: מותר באופן שהבגד לא יתרטב בטופח ע"מ להטפוח.

כיבוס בגד כשאינו בגד אחר

שאלה: מי שהבגד שלו התלכלך באופן שאסור להתפלל בו, ואין לו בגד אחר האם יכול לכבסו?
תשובה: מותר קודם שבוע שחל בו, דזה הוי כאין לו בגד אחר שמותר, וכן אם יש לו בגד אחד שאין יכול לצאת עמו לרחוב מותר לכבסו, ושיעור הלכלוך תלוי כל אי לפי הרגשתו.

שימוש במגבות מטבח מכובסות

שאלה: האם מותר להשתמש במגבות מטבח מכובסות בתשעת הימים?
תשובה: במגבות ידים אסור כיון שהגוף נהנה מהם, אמנם במגבות כלים שהגוף לא נהנה מהם יש להקל ותלוי במנהג.

החלפת מגבות בית הכנסת

שאלה: מגבות של בית הכנסת שמתלכלכות הרבה האם מותר להחליפם?
תשובה: אם זה במצב שא"א לנגב בהם מותר להחליפם.

הברשת כובע או נעלים

שאלה: האם מותר להבריש במברשת כובע או נעלים?
תשובה: מותר, דאי"ז נקרא כיבוס.

שטיפת הרצפות בט' הימים

שאלה: האם מותר לשטוף הרצפות בט' הימים?
תשובה: נהגו שלא לשטוף הריצפה, ולכבוד שבת מותר, וכן אם הריצפה מאוד מלוכלכת אפשר לרחוץ מן הדין דאין איסור לשטוף את הריצפה.

דיני רחיצה

רחיצה למזיע הרבה

שאלה: מי שמזיע הרבה עד שכל גופו מלוכלך מהזיעה האם מותר לו לשטוף את גופו?
תשובה: אם מלוכלך הרבה מהזיעה מותר לו לרחוץ את הזיעה.

רחיצה בריח רע מגופו

שאלה: מי שנודף ממנו ריח רע האם מותר לו לשטוף את עצמו בתשעת הימים?
תשובה: מותר.

העברת מים על הגוף בט' הימים

שאלה: האם מותר להרטיב את גופו מים במים שלא בדרך רחיצה?
תשובה: אפשר לקחת מגבת רטובה אפ"י טופח ע"מ להטפוח (ולא שנוזל ממנה מים) או ממחטות לחות ולהעביר על גופו.

סיכת חומר למנוע ריח רע בגופו

שאלה: האם מותר להתיז על גופו חומר המונע ריח רע?
תשובה: מותר להתיז במקומות שמזיע בגופו חומר למנוע ריח רע, ואפשר לעשות כן גם קודם שמזיע.

רחיצת רגלים עם סבון למנוע פצעים

שאלה: מי שיש לו פצעים ברגלו וכדו' האם מותר לו לרחצם עם סבון?
תשובה: כיון שעושה כן כדי למנוע פצעים וגירויים מותר לרחוץ את רגליו עם סבון לפי הצורך.

שטיפת פצעי בגרות בסבון

שאלה: מי שיש לו פצעי בגרות האם מותר לו לרחוץ פניו בסבון?
תשובה: אין להתיר כיון שהרחיצה היא לנוי, ואם הרחיצה לצורך ריפוי הפצעים מותר.

רחיצת ראשו משום כינים

שאלה: מי שסובל מכינים ומורח על ראשו חומר האם מותר לו לחפוף ראשו במים חמים?
תשובה: אם צריך לכך מותר דא"י רחיצה משום תענוג.

טבילת עזרא

שאלה: האם לצורך טבילת עזרא מותר לטבול בתשעת הימים?
תשובה: מי שנוהג לטבול תמיד מותר לו לטבול בצונן, אבל לתוספת טהרה בלבד אין להקל.

רחיצה במקוה קודם הטבילה

שאלה: מקואות שיש בהם תקנה שאסור לטבול בלא להתרחץ קודם הטבילה, האם מותר לו לרחוץ?
תשובה: נראה דמותר לשטוף בדוחק כמה שצריך.

רחיצת קטנים בט' הימים

שאלה: האם מותר לרחוץ ילדים קטנים בתשעת הימים?
תשובה: במקומות החמים שסובלים הרבה מהחום, מותרים ברחיצה עד שנה לפני הבר מצוה.

רחיצה ביום חמישי לכבוד שבת

שאלה: מי שרגיל לרחוץ לכבוד שבת בליל שישי את הילדים האם מותר לו לעשות כן גם בער"ש חזון?
תשובה: מותר, דזהו רחיצתו לכבוד שבת.

רחיצת ידיו ורגליו בע"ש

שאלה: בערב שבת שהותר רחיצת ידיו ורגליו, האם מותר לרחוץ את כל היד והרגל?
תשובה: ידיו עד המרפק, וברגליו עד הברך מותרים ברחיצה.

טבילה בצונן בערב שבת

שאלה: האם בער"ש מותר ללכת לטבול במקוה?
תשובה: מי שרגיל בכל ער"ש ללכת למקוה מותר לו לטבול גם בער"ש זו, ויטבול בצונן, ואם אין צונן צ"ע אם מותר בחמין.

טבילה בצונן בשבת

שאלה: האם מותר בשבת לטבול את כל גופו בצונן?
תשובה: רחיצה הוא מדברים שבצנעא שנוהגים בהם אבילות גם בשבת, וע"כ אין להתיר טבילה אפילו בצונן.

רחיצה ולבישת בגדי שבת לצורך שידוך

שאלה: בחור שנפגש לצורך שידוך האם מותר לו להתרחץ וללבוש בגדי שבת?
תשובה: מותר, דלצורך נישואין דוחה המנהג.

פגישת חתן וכלה

שאלה: חתן הנפגש עם הכלה בין האירוסין לחתונה האם מותר לו לרחוץ וללבוש בגדי שבת?
תשובה: מותר להתרחץ כשיש צורך, אבל לא ילבש בגדי שבת.

בגדי שבת לסבא בברית לנכדו

שאלה: סבא (אבי אבי הבן) שהותר לו ללבוש בגדי שבת לברית לנכדו האם צריך להזדרז להוריד את הבגדי שבת לאחר הברית?
תשובה: יש להזדרז, כי כל ההיתר ללבוש הוא משום בנו שלא יצטער.

לבישת בגדי שבת של חבירו

שאלה: האם מותר לו ללבוש בגדי שבת של חבירו שאצלו הם נראים כבגדי חול?
תשובה: מותר, כיון שאין ניכר שהם בגדי שבת.

דיני אכילת בשר ויין

טעימת התבשילים בע"ש חזון

שאלה: בע"ש חזון האם מותר לטעום תבשיל בשרי, בכדי לדעת אם צריך להוסיף תבלינים? תשובה: מותר לטעום ולפלוט כמו שמותר לענין תענית.

שתיית יין הבדלה על ידי קטן

שאלה: בשתיית יין של הבדלה במוצ"ש חזון שנותנים לקטן לשתות, מאיזה גיל נחשב שהגיע לגיל חינוך שישתה את היין?

תשובה: בדרך כלל קטן שמתחיל ללמוד חומש, הוא כבר מבין את ענין ההבדלה שאפשר לתת לו.

עד איזה גיל יכול לשתות

שאלה: מבואר שקטן שיודע להתאבל על ירושלים לא ישתה מיין ההבדלה, ממתי נחשב שיודע להתאבל על ירושלים?

תשובה: ממתי שלומד גמרא עם תוספות הרי זה קטן שיודע להתאבל על ירושלים ואין לתת לו לשתות מהיין.

לאכול אוכל שמעורב בו יין

שאלה: תבשיל או עוגה שמעורב בהם יין האם מותר לאוכלו בתשעת הימים? תשובה: אם ניכר בו טעם היין אין לאוכלו.

בשר בסיום בט' הימים

שאלה: סיום בט' הימים שמותר לאכול בו בשר אם מותר גם כשהסעודה אינה באותו יום שסיימו את המסכת? תשובה: כל ההתר לאכול בשר הוא דוקא בסיום שבאותו יום סיימו את המסכת ממש, אבל אם עשה הסעודה למחרת שסיים אי"ז נחשב סעודת סיום.

דיני תפירה, תיקונים ועוד

תפירת בגדים ישנים בט' הימים

שאלה: האם מותר בתשעת הימים לתפור בגדים ישנים להצר או להרחיב? תשובה: מותר, דכל האיסור נאמר רק בבגדים חדשים.

הכנת בד לתפירה

שאלה: האם מותר להכין [לגזור] בד לתפירה? תשובה: מותר, דאי"ז בכלל תפירה.

רקמת ציור בחוטים

שאלה: האם לרקום ציור מחוטים נחשב כתפירה שאסור? תשובה: נחשב כתפירה ואסור.

עשיית ציצית בט' הימים

שאלה: האם מותר להטיל ציצית בטלית חדשה בתשעת הימים? תשובה: מותר, דאין זה נחשב כתפירת בגד.

ברכת הטוב והמטיב

שאלה: האם מותר לברך ברכת הטוב והמטיב בתשעת הימים? תשובה: מותר, דרק לומר שהחינו אסור.

מתנה לבר מצוה בט' הימים

שאלה: האם מותר לתת מתנה לנער בר מצוה בתשעת הימים? תשובה: רק בתשעה באב אסור לתת.

קנית כלים או ספרים בט' הימים

שאלה: האם צריך לקנות ספרים או כלי בית אם יכול לקנות בתשעת הימים? תשובה: כלי בית קטנים או ספרים הנצרכים לו מותר לקנות.

לעבור דירה בט' הימים

שאלה: האם ראוי לעבור דירה בתשעת הימים? תשובה: לא כדאי לעבור דירה בתשעת הימים גם אם צפוף לו בדירתו, דלא מסמנא מילתא, אי"כ הוא מוכרח לפנות דירתו כגון שוכר דירה שאז יכול לעבור דירה.